Geneza i rozwój instytucji misjonarza migrantów

Historia duszpasterza migrantów nie została dotąd opracowana. W całkowitym mroku pozostaje zagadnienie genezy tego duszpasterza. Wzmianki kanonistów na ten temat odwołują się do świadectw nie wcześniejszych niż z VIII wieku. Wnikliwsze jednak badania pozwalają przesunąć tą cezurę czasową do samych początków Kościoła.

W poszukiwaniach genezy i historii omawianej instytucji trzeba jednak odwołać się do szerokiego pojęcia duszpasterza etnicznego, z którego w czasach nowożytnych wyłoniło się pojęcie misjonarza migrantów. To drugie pojęcie ma więc swoją historię, a jeszcze dłuższą prehistorię, gdy formalnie nie było jeszcze instytucji misjonarza, ale istniały już różne formy duszpasterzy etnicznych.

Zbadanie obu faz: prehistorii i historii misjonarza migrantów jest potrzebne dla pełnego odsłonięcia ukrytych, starych i wielorakich korzeni tej instytucji, etapów jej kształtowania się i wrastania w kościelne) strukturę organizacji duszpasterskiej. Pozwala też ono lepiej zrozumieć współczesne formy organizacji duszpasterstwa migrantów, którymi misjonarz kieruje.

Poniższe rozważania ukazują okresy kształtowania się instytucji misjonarza migrantów, a ich granice czasowe wyznaczają wielkie sobory powszechne: Lateraneński IV (1215), Trydencki (1545-1563) i Watykański II. Okres najnowszy otwiera obowiązujący Kodeks Prawa Kanonicznego.